

De oorlog in Oekraïne kan industrieel conglomeraat ThyssenKrupp hard raken als de productie noodgedwongen wordt teruggeschoefd. Dat kan overslaan op andere delen van de economie.

STILVALLEN THYSSENKRUPP KAN EEN *kettingreactie* *veroorzaken*

Terwijl in Nederland de discussie maar gestaag op gang komt, debatteert Duitsland verhit over de afhankelijkheid van Russische energie. In doorgaans beleefde talkshows ruziën economen met elkaar en met politici over de vraag hoe dramatisch de economische impact zou kunnen zijn als Duitsland afstapt van het gas uit het oorlogszuchtige Rusland.

De groepen laten zich grof gezegd zo indelen: de ene groep economen zegt dat het afschakelen van gas weliswaar erg vervelend is voor de verwerkende industrie, maar tevens “beheersbaar”. Duitsland is een rijk land met een relatief lage staats-schuld. Een hap van een paar procentpunten uit de economi-

sche productie? Geen ramp, zeggen deze economen, als het moreel het juiste is om te doen.

“Het is economisch niet gemakkelijk en niet goedkoop, maar we kunnen wel degelijk zonder Russisch gas”, zegt Claudia Kemfert, een econoom die verbonden is aan de Berlijnse denktank DIW. “Het is te doen.”

Niet veel politici durven zich deze economische prognose eigen te maken. Angst voor de achterban zal een rol spelen.

De groep economen die spreekt over “een ramp voor de industrie” heeft wél veel volgers in de politiek. Vanuit de politiek wordt gestrooid met de meest sombere vooruitzichten: “Massawerkloosheid! Depressie! Hyperinflatie!”

“De industrie weet met deze

**OOK DEZE
CRISIS IS
WEER EEN
WAKE-UPCALL
VOOR
DUITSLAND**

horrorscenario’s politici te beïnvloeden”, zegt Kemfert. “De nieuwe realiteit is dat we met dit Rusland geen zaken meer kunnen doen. Als we ons toch blijven vastklampen aan deze relatie, isoleren we ons in Europa en bezorgt de Duitse industrie ons internationaal een slecht imago.”

RANTSOENEREN

Ook deze crisis is weer een wake-upcall voor Duitsland. De oosterburen hebben met hun internationale economie bovengemiddeld last van alle knelpunten in de toevoerketens die zich de laatste jaren manifesteren. In de pandemie bleek al dat de afhankelijkheid van het buitenland problematisch is voor exportlanden met een sterke